

Referat

Dato: 18.06.2013

Tid: 10 – 14

Administrativ prosjektgruppe

Møte nr. 2-2013

Sted: Sandstangen,
Trøgstad

Møte innkalt av: Kristian Moseby

Møtedeltakere: Anja C. Winger (Akershus Fylkeskommune), Stein Rosten (Enebakk), Marit Haakaas (Trøgstad), Linda Grimsgaard (Rælingen), Leiv Ommund Knutson (Nes), Morten Kirkemo (Fet) Torunn Hoel (Sørum), Marie Strand (Ullensaker), Simon Haraldsen (Fylkesmannen i Oslo og Akershus), Kristian Moseby (prosjektleder).

Ikke møtt: Eidsberg, Eidsvoll kommune, Spydeberg, Nord-Odal, Sør-Odal, Aurskog-Høland, Norges Vassdrags- og energidirektorat, Fylkesmannen i Østfold, Fylkesmannen i Hedmark, Statens vegvesen.

Referent: Kristian Moseby

Møteagenda		
1. Velkommen		
2. Årsmelding 2012		
3. Tiltaksanalyse		
4. Overvåkningsprogram		
5. Orienteringssaker		
6. Neste møte		
7. Eventuelt		
1. Velkommen	Ansvarlig	Frist
Det var ingen merknader til referat fra møte 12.02.2013, dagsorden ble godkjent.		
2. Årsmelding		
Grunnet mye arbeid med tiltaksanalyse og overvåkningsprogram har slutføring av årsmelding for vannområde Øyeren 2012 blitt utsatt. Utkast til Årsmelding utarbeides i sommer og sendes prosjektgruppa for gjennomsyn. Årsmeldingen fremlegges deretter Styringsgruppa for godkjenning.	PL	22. Aug.
3. Tiltaksanalyse		
a) Revidert milepælsplan Etter mange avklaringer om hvordan tiltaksanalysearbeidet bør foregå, er det blitt behov for å revidere milepælsplanen for tiltaksanalysen. Forslag til revidert milepælsplan ble gjennomgått på møtet. Milepælsplanen ble godkjent av prosjektgruppa (<i>vedlegg 1</i>).		
b) Status for informasjonsinnhenting – hva har vi og hva får vi Arbeidet med innhenting av informasjon til tiltaksanalysen er godt i gang. Det legges opp til at det skal utarbeides forurensningsregnskap per vassdrag (vannforekomst). Bidrag vil bli estimert for følgende kilder: kommunalt avløp (renseanlegg, overløp, ledningsnett),		

spredt avløp, tette flater, industri, jordbruksområder og naturlig bakgrunnsavrenning (jordsmonn og leire). Det skal beregnes hovedsakelig tilførsler av totalt og løst fosfor (det eksisterer også enkelte tall for nitrogen og organisk stoff).

Forurensningsregnskap for kommunalt avløp er innlevert fra nesten alle kommuner (1 gjenstår). Det viser seg imidlertid at det er variabel kunnskap om utslipp fra pumpestasjoner og ledningsnett. Det er også noe ulik praksis for å beregne utslipp for renseanlegg. Avløpsforurensningsregnskapet må kvalitetssikres av faggruppe Vann og avløp tidlig på høsten 2013.

WebGis Avløp Øyeren er ferdig utviklet. Dette programmet sammenstiller dagens oversikt over spredte avløpsanlegg innen vannområde Øyeren per vannforekomst (delt inn i 35 resipienter). Programmet beregner utslippsmengder av fosfor, nitrogen og organisk stoff basert på type anlegg, plassering i forhold til resipient og jordtype. Disse beregningene er imidlertid befattet med usikkerheter som må tas høyde for. Faggruppe Vann og Avløp bør derfor kvalitetssikre statistikkgrunnlaget før utslippsregnskapet ansees som ferdig. I følge datasammenstillingen eksisterer det totalt 5500 spredte avløpsanlegg innen vannområde Øyeren. På møtet ble det også fremlagt statistikk på antall spredte avløpsløsninger per kommune og per vannforekomst.

Kommunene har gjennomført arealberegninger av områder med tette flater i bebygde områder (med GIS verktøy). I tillegg vil Statens vegvesen beregne vegarealer (tette flater ifm veg). For disse områdene vil det bli estimert tilførsler av fosfor og miljøgifter.

Forurensningsregnskap for industri er delvis ferdig. Dette baseres på utslippstall fra www.norskeutslipp.no og skal kvalitetssikres av de respektive Fylkesmenn.

Vannregionmyndigheten har gitt Bioforsk Jord- og Miljø (Ås) i oppdrag å fremskaffe tilførselsberegninger for fosfor fra jordbruksområder, samt naturlig tilførsler fra jordsmonn. Beregningene vil gjøres med modellen Agricat-P. Dette skal danne grunnlaget for forurensningsregnskapet fra jordbrukstilførslene. Etter planen skal Bioforsk utarbeide ett vannområdevis notat med tilførselstall innen 1.oktober 2013. Fullstendig rapport skal foreligge i oktober eller november. Det vil bli modellert tilførsler ved 6 ulike jordbearbeidingsscenarier (*vedlegg 2*). Det er laget en sammenstilling av eksisterende fangdammer innen vannområde Øyeren som inkluderes i modellberegningene.

Vannregionmyndigheten fremla i mai 2013 en tabellmal for tiltak som skal fylles ut per vannforekomst. Denne tabellen skal sammen med en prosatekst være grunnlaget for vannområde Øyeren innspill til tiltaksprogram (skal oversendes VRM innen 29.november 2013). Dette innspillet bør ideelt sett sammenstilles når vannområdets tiltaksanalyse er ferdig. Det bør derfor etterstrebtes å ha tiltaksanalysen ferdig så tidlig som mulig høsten 2013 (avhenger av når alle forurensningsregnskapstallene er klare).

c) Kostnadseffektivitet

Prosjektleder har bedt Vannregionmyndigheten komme med en avklaring om ansvarsforholdene hva angår å fremskaffe tall på kostnadseffektivitet. Det kan i enkelttilfeller være noe uklart om det er kommunene eller Fylkesmennene som har sektoransvar. Vannregionmyndigheten for Glomma har sendt en forespørsel til Fylkesmannen i Oslo og Akershus, samt Statens Landbruksforvaltning om å fremskaffe informasjon om tiltakskostnader- og effekter i forbindelse med tiltak i landbruket. SLF jobber med å sammenstille informasjon om dett, men det er ikke annonsert noen leveransedato.

d) Hvilke vannforekomster bør vi beregne avlastningsbehov for

Det er ønskelig å få beregnet avlastningsbehov (for fosfor) for en rekke påvirkede vannforekomster. Hovedsakelig gjelder dette vannforekomster med eutrofieringsproblem (næringssaltproblematikk). Per tid kan antas det at 22 vannforekomster i vannområdet er betydelig jordbrukspåvirket og 22 vesentlig påvirket av avløpsutslipp. Det er vesentlige brukerinteresser knyttet til 9 vannforekomster.

<p>e) Rapportering av gjennomførte tiltak</p> <p>I forbindelse med vannområdets innspill til tiltaksprogram (til VRM) skal det lages en oversikt over gjennomførte tiltak og kostnader for perioden 2010-2012. Dette skal ifølge VRM inntil tiltaksgjennomføringen holdes på et overordnet nivå (jordbruk, kommunalt avløp, forsuring, osv). Prosjektleder og faggrupper sammenstiller denne informasjonen høsten 2013.</p> <p>f) Miljømål</p> <p>Det skal fastsettes miljø for hver vannforekomst. Det må også vurderes om enkelte vannforekomster med store brukerinteresser bør ha strengere miljømål enn «god tilstand». Forslag til miljømål utarbeides og fremlegges for prosjektgruppa 22.august.</p> <p>Mange av vannforekomstene innen vannområde Øyeren er tidvis eller vesentlig leirpåvirket. Verktøyene som i dag foreligger for å beregne miljømål for fosfor i vassdrag har klare mangler. Disse ble fremvist på møtet. Det må høsten 2013 vurderes om man skal utsette miljømålsetting for leirpåvirkede vassdrag inntil verktøyene er tilfredsstillende utviklet.</p> <p>g) Faktaark for tiltaksanalysen</p> <p>Det skal jamfør vedtak i Styringsgruppa 10.januar 2013 utarbeides faktaark per vannforekomst. Disse skal inneholde og oppsummere tiltaksanalysen på en kortfattet og illustrativ måte. Utkast til faktaark utarbeides derfor når tiltaksanalysen er ferdig (desember 2013). Det vurderes høsten 2013 hvem som står for utarbeidelsen. Det innhentes tilbud fra grafisk design firma sent på høsten 2013</p>	<p>Faggrupper og PL</p>	
<p>4. Overvåkningsprogram</p>		
<p>a) Utsatt leveringsfrist fra FM-OA</p> <p>Fylkesmannen i Oslo og Akershus skulle etter planen motta vannområdenes overvåkningsprogram 15.mai 2013. FM-OA har imidlertid besluttet at det er tilstrekkelig om de får overvåkningsprogrammene tilsendt innen 20.august 2013. Fylkesmennene i Vannregion Glomma har ansvar for å sy sammen alle vannområdenes overvåkningsprogrammer til ett helhetlig regionalt overvåkningsprogram. Dette skal overleveres Vannregionmyndigheten innen 30.november 2013.</p> <p>b) Nytt utkast til overvåkningsprogram</p> <p>Grunnet nye føringer for hva overvåkningsprogrammene bør inneholde er det laget et nytt forslag til overvåkningsprogram for vannområde Øyeren. Vannregionmyndigheten for Glomma har signalisert at overvåkningsprogrammene skal være igangsatt 1.1.2014. Det er derfor nødvendig at anskaffelsesprosessen kommer i gang tidlig høsten 2013.</p> <p>Forslag til stasjonsnett og overvåkningsparametere og estimert kostnad (<i>vedlegg 3 - 5</i>) ble fremlagt og gjennomgått på møtet. Kostnadsoverslagene er kun eksemplise kostnader. Endelige kostnader vil først fremkomme når anbud blir innhentet i 2013. Valg av overvåkningstasjoner er vurdert etter tidligere overvåkningslokaliteter, påvirkninger og nyere overvåkningsdata. Direktoratet for naturforvaltning har laget en Excel- og tekstmal som overvåkningsprogrammet skal fylles inn i (gjøres av PL).</p> <p>c) Oppfølging fra hver kommune</p> <p>For at overvåkningsprogrammet skal være igangsatt innen fristen (1.1.2014) er det viktig at hver kommune som omfattes av overvåkningsprogrammet gi prosjektleder tilbakemelding på forslag til overvåkningsprogram, samt avklare at kostnadene kan dekkes inn i kommunenes budsjetter for 2014.</p>	<p>PL</p> <p>ADM representant i hver kommune</p>	<p>Senest 20.aug</p>

5. Orienteringssaker		
<p>a) Heiavann og Børtelva TO: Våren og forsommeren 2013 har det vært flere mediaoppslag grunnet lav vannstand i to vannforekomster i vannområde Øyeren. Dette gjelder Heiavann i Fet kommune og Børterelva i Enebakk. Det ble orientert kort om de to hendelsene.</p> <p>b) NIVA notat fra vassdragsundersøkelsene i 2012 NIVA overleverte 13.mai sitt notat for vassdragsundersøkelsene i 2012. Notatet kan lastes ned fra vannområdets hjemmeside.</p> <p>c) Refusjoner 2013 og 2014 Refusjoner for medlemskontigent for vannområde Øyeren 2013 ble utstedt 11.juni 2013. Disse ble indeksregulert med 3,5 % fra 2012 kontigenten. Medlemskontigent for 2014 vil bli indeksregulert med 3,3 %. Medlemskontigentkostnader for 2014 vil bli oversendt kommunene i august 2013.</p> <p>d) Søknadsmidler 2013 Fylkesmannen i Oslo og Akershus har meddelt at vannområder kan søke om tilskudd for å gjennomføre biologiske undersøkelser i vassdrag.</p> <p>Akershus Fylkeskommune har i tillegg søknadsmidler til informasjonsformidling og kunnskapsinnhenting. Prosjektleder forfatter søknader som sendes prosjektgruppa for gjennomsyn.</p> <p>e) Prosjekt kvikksølv i fisk Ytterligere fisk til undersøkelsen vil bli innhentet (Leiv og Kristian) i juni / juli 2013. Det legges opp til at fiskene analyseres innen utgangen av sommeren 2013.</p> <p>f) Klassifisering og oppdatering av Vann-Nett, nye data til vannmiljø I juni og juli vil Kristian oppdatere informasjonen i Vann-Nett. Informasjonen i vannområdets faktaark per vannforekomst vil danne grunnlaget for oppdateringen.</p> <p>Fylkesmannen i Oslo og Akershus bistår vannområdet med å legge inn data fra historisk viktige vassdragsundersøkelser inn i databasen Vannmiljø. Dette vil gjøre det mulig å benytte disse dataene direkte inn i Vann-Nett når vannforekomstene skal klassifiseres.</p>	<p>PL</p> <p>PL</p> <p>PL</p>	<p>18. Aug</p> <p>Juli</p>
6. Neste møte		
Neste møte i prosjektgruppa blir den 22.august 2013 kl 09:30 til 15:00 på Sandstangen i Trøgstad kommune (samme sted som 18.juni).		
7. Eventuelt		

Vedlegg 1 – Milepælsplan for tiltaksanalyse – Vannområde Øyeren

Milepælsplan for tiltaksanalyse 2013 – versjon 17.06.13

Frist	Beskrivelse	Ansvarlig
23.august 2013	Sammenstilling og kvalitetssikring av forurensningsregnskap (spredt avløp, kommunalt avløp, tette flater, industri)	Tiltaksanalysegruppa <i>Kvalitetssikring:</i> Faggrupper, PL
1. september 2013	Ha klart forurensningsregnskap (alt unntatt jordbrukstilførsler) Ha ferdig liste over relevante tiltak per faggruppe. Vurdere kostnader (og effekter), begynne på utkast til tiltaksanalyse	Tiltaksgruppa / PL Faggruppene / PL
10. september 2013	Liste over relevante tiltak per vannforekomst sammenstilles for vannområdet	Tiltaksgruppa / PL
1. oktober 2013	Bioforsk skal ha levert vannområdet en foreløpig rapport/notat med resultater fra jordbruksmodellen Agricat (forurensningsregnskap og bakgrunntilførsler). Endelig rapport oversendes vannområdet i november.	Komplett forurensningsregnskap sammenstilles av Tiltaksgruppa / PL
10 - 14. oktober 2013	Møte i faggruppene: gjennomgang av komplett forurensningsregnskap. Vurdering av miljømål. Beregne avlastningsbehov. Vurdering av kostnader, effekter av tiltak, og prioritering av tiltak innenfor kommunal sektor skal være ferdig. Sammenfatning av tekst til innspill til tiltaksprogram.	Faggruppene / PL <i>Avlastningsbehov:</i> <i>Konsulent/Bioforsk?</i>
28. oktober 2013	Møte i prosjektgruppa: Gjennomgang av foreløpig innspill til tiltaksprogram. <i>Ferdigstilles innen 11.november</i>	Prosjektgruppa / PL
14.november	Møte i Styringsgruppa: Innspill til tiltaksprogram og eventuelt (tiltaksanalyse hvis ferdig) presenteres og godkjennes av styringsgruppa.	Styringsgruppa / PL
29. november 2013	Innspill til tiltaksprogrammet fra vannområdet oversendes til Vannregionmyndigheten. Sendes som orienteringssak til kommunestyrene sammen med vannområdets tiltaksanalyse når denne foreligger.	Styringsgruppa / Alle gruppene / PL
1.desember 2013	Slutføring av anskaffelse: <u>designfirma til å lage faktaark av tiltaksanalysen per vassdrag</u>	Tiltaksgruppa / PL
16.desember 2013	Layout og tekst til faktaarkene bør være ferdigstilt, og anskaffelsen avklart.	Tiltaksgruppa / PL

Vedlegg 2 – Scenarier som vil inngå i jordbruksmodellen Agricat-P (Bioforsk)

1. 8 meter vegetasjonssone langs alle vann og bekker. Drift ellers tilsvarende faktisk drift 2011.
2. 100 % overvintring i stubb i erosjonsrisikoklasse 2, 3 og 4 samt 80 % av arealet i erosjonsrisikoklasse 1 høstpløyd. Drift ellers tilsvarende faktisk drift 2011.
3. 60 % overvintring i stubb i erosjonsrisikoklasse 2, samt 100% overvintring i stubb i erosjonsrisikoklasse 3 og 4 og 80% av arealet i erosjonsklasse 1 høstpløyd. Drift ellers tilsvarende faktisk drift 2011.
4. P-AL reduksjon ned til P-AL 7 og P-AL 9 på alt areal som har høyere P-AL verdi enn disse verdiene. Drift ellers tilsvarende faktisk drift 2011.
5. Kombinasjonen 8 meter vegetasjonssoner langs vassdrag, 100 % overvintring i stubb i erosjonsrisikoklasse 2,3,4, og P-AL-reduksjon ned til P-AL 7. Drift ellers tilsvarende faktisk drift 2011.
6. 100 % overvintring i stubb i erosjonsrisikoklasse 3 og 4, samt 100 % overvintring i stubb i erosjonsrisikoklasse 2 hvis arealet er nærmere enn 100 meter fra åpent vann (bekk, elv innsjø). Drift ellers tilsvarende faktisk drift 2011.
7. Det skal også beregnes utmarksavrenning i de aktuelle områdene, via koeffisientmetoder og på bakgrunn av leirdekningsprosent. Beregningene vil gi grunnlag for vannområdenes videre arbeid med tiltaksplanene.

Vedlegg 3

Overvåkningsprogram VO Øyeren (vers. 17.juni 2013)

Vanntype parametre
Månedlige Europarametre (X):
Total-P, Løst-P, Tot-N, Turb, TRB
årlige (V):
Forstørrelsesparametre (F): Vår, ANC, pH, Ca, Farge
Høst: turb, kond, Tot-P

Table with columns: Navn, Kommune, Risikostok, Økologisk tilstand, Årsvur for stasjon, Stasjonstype, Stasjon, Antall stasjoner, Vannkjem (per år), Vanntype (1970), Vannkjem (1970), Antall stasjoner, Høst, Vår, ANC, pH, Ca, Farge, Høst: turb, kond, Tot-P, Stasjon, Høyde, Nedre, Høyde, Estimeret årlig, Metode

Totalt nr. eld nr. (uten rapportering)

Vedlegg 5 – Overvåkningsprogram for Vannområde Øyeren – Kostnadsestimat per kommune.

Kommune	Estimert kostnad	Antall stasjoner
Enebakk	107 533*	5
Fet	127 183*	6
Nes	166 550*	8
Rælingen	53 767*	3
Sør-Odal	19 083*	1
Sørum	140 425*	6
Trøgstad	88 450*	4
Ullensaker	34 608*	1
Totalt kr ekskl. mva uten rapportering	737 600*	34

*Rapportering kommer i tillegg og er estimert til å koste mellom 15.000-50.000 kr per kommune avhengig av antall stasjoner (1-8 stasjoner). Ta kontakt for estimat eller spørsmål.

Vedlegg 4 – Forslag til stasjonsnett i overvåkingsprogram for vannområde Øyeren

